МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова Вченої ради
Ректор ХДАДМ
Олександр СОБОЛЄВ
«29» квітня 2026 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ХДАДМ
Протокол № 22 від 29.04.2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ
про наукового (творчого) керівника здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії/доктора мистецтва В ХАРКІВСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про наукового (творчого) керівника здобувача третього освітньонаукового (освітньо-творчого) рівня вищої освіти (доктора філософії, доктора мистецтв) (далі – Положення), в ХДАДМ (далі – Академія) розроблено на підставі: Законів України: «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII (зі змінами); «Про наукову і науковотехнічну діяльність» від 26.11.2015 №848-VIII (зі змінами); «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 №2623-III (зі змінами); Постанов Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30.12.2015 №1187 (зі змінами); «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМУ від 03.04.19 №283, від 19.05.2023 №502, від 03.05.2024 №507); «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.22 №44. (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМУ від 21.03.2022 № 341, від 19.05.2023 №502); «Порядок реалізації права на академічну мобільність» від 12 серпня 2015 р. № 579; «Про затвердження Порядку здобуття освітньотворчого ступеня доктора мистецтва та навчання в асистентурі-стажуванні» від 24 жовтня 2018 р. № 865 та положень ХДАДМ.

РОЗДІЛ 2. ВИМОГИ ДО НАУКОВОГО (ТВОРЧОГО) КЕРІВНИКА

2.1. Науковим керівником може призначатися штатний науково-педагогічний (науковий) працівників Академії з науковим ступенем доктора наук, який має не менше трьох наукової публікації, опублікованих за останні п’ять років, дотичних до напрямку (тематики) дослідження аспіранта (здобувача).

2.2. Науковим керівником може призначатися штатний науково-педагогічний (науковий) працівник Академії з науковим ступенем кандидата наук (доктора філософії), рівень наукової активності якого засвідчується

виконанням за останні п’ять років з наступних умов, з яких перша є обов’язковою:

– наявність не менше трьох наукових публікацій, включених до переліку наукових фахових видань України, опублікованих за останні п’ять років, дотичних до напрямку
(тематики) дослідження аспіранта (здобувача);

– наявність не менше одного підготовленого кандидата наук (доктора філософії);

– є гарантом освітньо-наукової програми;

– участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента, рецензента разової спеціалізованої вченої ради;

– участь у міжнародному науковому проєкті/залучення до міжнародної експертизи;

– виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проєкту), або головного редактора/члена редакційної колегії, відповідального секретаря наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання.

2.3. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне наукове керівництво не більше п’яти здобувачів ступеня доктора філософії (кандидата наук).

2.4. Науковий керівник, який має науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями не більше трьох здобувачів наукового ступеня доктора філософії.

2.5. Керівництво підготовкою творчого мистецького проекту здійснює творчий керівник та/або науковий консультант. Творчий керівник призначається з числа науковопедагогічних працівників з науковим ступенем та/або вченим (почесним) званням відповідним наказом ректора Академії. Якщо творчий керівник не має наукового ступеня, для забезпечення виконання дослідницької

складової творчого мистецького проекту додатково призначається науковий консультант з числа науково-педагогічних працівників з науковим ступенем.

2.6. Творчий керівник та/або науковий консультант можуть здійснювати одночасне керівництво (консультування) підготовкою, як правило, не більше ніж п'ять аспірантів.

РОЗДІЛ 3. ПОРЯДОК ПРИЗНАЧЕННЯ НАУКОВОГО (ТВОРЧОГО) КЕРІВНИКА

3.1. Аспіранту (здобувачу) протягом місяця з моменту зарахування до аспірантури відповідним наказом ректора Академії призначається науковий (творчий) керівник.

3.2. Питання про призначення наукового (творчого) керівника аспіранту (здобувачу) розглядається на засіданні відповідної кафедри Академії. Претендент на здійснення наукового керівництва надає список наукових публікацій за останні п'ять років, а також інформацію про інші наукові здобутки, які підтверджують його досягнення у професійній діяльності та дотримання вимог до наукового (творчого) керівника, визначених п 2.2 цього Положення. За результатами засідання завідувач кафедри подає відповідний витяг з протоколу засідання кафедри до відділу аспірантури.

3.3. Після цього відділ аспірантури виносить відповідну пропозицію виносить на розгляд Наукової ради Академії та, на остаточне затвердження, Вченою радою Академії.

3.4. Не може бути призначена науковим (творчим) керівником особа, щодо якої встановлено факт порушення академічної доброчесності.

3.5. Рішенням Вченої ради Академії аспіранту може бути призначено два наукових керівники з відповідним розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними.

3.5. На здійснення наукового або творчого керівництва над дисертацією або мистецьким проєктом одного аспіранта (за кошти державного та/або регіонального замовлення) науковому керівникові відводиться щороку 50 академічних годин наукової роботи (5 годин на місяць).

3.6. У разі переведення наукового (творчого) керівника на іншу кафедру Академії, аспірант переходить до її складу разом з науковим (творчим) керівником автоматично на підставі наказу ректора про зарахування (переведення) на роботу науково-педагогічного працівника на нову кафедру.

РОЗДІЛ 4. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВОГО (ТВОРЧОГО) КЕРІВНИКА

4.1. Науковий керівник здійснює наукове керівництво роботою аспіранта (здобувача) над дисертацією, надає консультації щодо змісту і методології наукових досліджень аспіранта (здобувача), контролює виконання індивідуального плану наукової роботи і відповідає перед Вченою радою Академії за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

4.2. Науковий керівник повинен застосовувати нові наукові, науково-мистецьки знання під час підготовки здобувача та вживати заходів щодо запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах здобувача.

4.3. Науковий керівник зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності, знати «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти» та процедуру атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в Академії.

4.4. Науковий керівник:

– сприяє у реалізації здобувачем освітньої та наукової складових освітньо-наукової програми;

– контролює проходження педагогічної практики;

– консультує здобувачів із питань щодо підготовки наукових публікацій та апробації результатів наукового дослідження;

– залучає здобувачів до виконання наукових досліджень/наукових проєктів, в яких сам бере участь;

– сприяє проведенню експериментальної частини наукового дослідження здобувача;

– сприяє проходженню підготовки та процедури захисту дисертації здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії згідно календарного плану його наукової роботи до завершення навчання в аспірантурі;

– готує висновок про дисертацію, що містить оцінку роботи.

4.5. Творчий керівник та/або науковий консультант:

– здійснюють керівництво підготовкою творчого мистецького проекту;

– контролюють виконання індивідуального навчального плану аспіранта;

– відповідають перед Вченою радою Академії за належне та своєчасне виконання своїх обов'язків і звітують перед профільною кафедрою і Вченою радою;

– здійснюють одночасне керівництво (консультування) підготовкою, як правило, не більше ніж п'ять аспірантів;

– готують висновок про творчий мистецький проект здобувача, що містить оцінку роботи у процесі підготовки дослідницької та творчої мистецької складових творчого мистецького проекту.

4.5. Науковий керівник несе персональну відповідальність за своєчасне виконання здобувачем індивідуального плану наукової роботи та за проходження аспірантом атестацій про виконану освітньо-наукову чи освітньо-творчу програму за звітний період. Науковий керівник відповідає за своєчасне та вірне ведення здобувачем індивідуального плану. Під час проміжних/річних звітів аспірантів (здобувачів) науковий керівник підтверджує достовірність результатів, наведених у звітах.

4.6. Науковий керівник має бути присутнім на розширеному засіданні відповідної кафедри (семінару за відповідною спеціальністю) на яких проводиться атестація аспірантів.

4.7. Науковий керівник має право рекомендувати за погодженням із завідувачем кафедри до відрахування аспірантів, які не виконують індивідуальний план, або порушують строки виконання освітньої та наукової складової без поважних причин.

4.8. Науковий (творчий) керівник визначає стан готовності дисертації та мистецького проєкту аспірантом до захисту. Після завершення здобувачем відповідної освітньо-наукової чи освітньо-творчої програми науковий (творчий) керівник готує висновок з оцінкою роботи здобувача у процесі підготовки дисертації/мистецького проєкту.

4.9. Науковий (творчий) керівник несе відповідальність за дотримання здобувачем академічної доброчесності.

4.10. Науковий (творчий) керівник зобов'язаний забезпечити повне та своєчасне надання здобувачем дисертації, усіх документів та інформації, необхідної для підготовки та проведення захисту.

4.11. Науковий (творчий) керівник аспіранта несе особисту відповідальність перед Вченою радою Академії за належне та своєчасне виконання обов'язків наукового (творчого) керівника.

РОЗДІЛ 5. ЗМІНА НАУКОВОГО (ТВОРЧОГО) КЕРІВНИКА АСПІРАНТА

5.1. Зміна наукового керівника аспіранта (здобувача) проводиться у таких випадках:

– припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах;

– неспроможність виконувати свої повноваження за станом здоров'я або у випадку його смерті;

– невиконання своїх обов'язків, визначених п.19 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»;

– відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва;

– прийняття в установленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів;

– притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства;

– спільного бажання наукового керівника і здобувача; – в інших випадках, передбачених законодавством.

5.2. Якщо у захищеній здобувачем ступеня доктора філософії дисертації встановлено відповідно до законодавства факти академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації, його науковий керівник позбавляється права участі у підготовці та атестації здобувачів ступеня доктора філософії строком на два роки.

5.3. Для розгляду питання щодо зміни наукового керівника аспірант (здобувач):

– пише заяву на ім'я проректора з наукової роботи;

– додає до заяви рішення засідання кафедри, до якої прикріплений аспірант (здобувач).

5.4. Зміна наукового керівника аспіранта (здобувача) здійснюється рішенням Вченої ради Академії і вводиться в дію наказом ректора.

5.5. У випадку зміни наукового керівника у зв'язку зі звільненням з Академії, науковий керівник, який звільняється, до моменту подання заяви на звільнення зобов'язаний розглянути питання про зміну наукового керівника свого аспіранта (здобувача) на засіданні кафедри та надати йому пропозиції щодо призначення нових наукових керівників.